Migrationsverket

Nationella operativa avdelningen

REMISSVAR

Klimat- och näringslivsdepartementet
kn.remissvar@regeringskansliet.se
Dnr. KN2026/01456

Översyn av förordningen om myndigheters klimatanpassningsarbete

Migrationsverket tackar för möjligheten att lämna synpunkter på SMHI:s förslag om att Migrationsverket ska inkluderas i förordningen (2018:1428) om myndigheters klimatanpassningsarbete.

Utifrån de argument som förs fram har Migrationsverket inget emot att myndigheten omfattas av förordningen. Migrationsverket påverkas både direkt och indirekt av klimatförändringar. Det finns dock vissa utmaningar med att bedriva ett systematiskt arbete kopplat till myndighetens uppdrag.

Utmaningar

Klimatförändringarna påverkar migrationsrörelser främst inom närområdet, men kan på sikt komma att leda till migration till EU och till Sverige. Vid extrema väderförhållanden inom landet påverkas vår lokalisering. En utmaning är dock att ansvaret för att klimatanpassa byggnader primärt ligger hos kommunerna i deras arbete med fysisk planering och bebyggelser av områden, och hos fastighetsägare och länsstyrelserna.

Migrationsverket har redan i uppdrag att säkerställa förmågan att hantera ett kraftigt ökat antal skyddsbehövande oavsett hur krissituationen har uppkommit. Klimatkatastrofer är, och kommer att vara, en av flera orsaker till migrationsrörelser och vi ser att analysarbetet kring detta omhändertas i det löpande arbetet med omvärldsanalys och med beredskapsplanen för ökat antal skyddsbehövande.

Det finns idag ingen uttrycklig laglig grund i Sverige att bevilja personer uppehållstillstånd på grund av miljökatastrofer. Det utesluter inte att individer söker skydd i Sverige på den grunden. Även om skydd inte kan beviljas är det inte uteslutet att det i vissa fall skulle kunna finnas skäl att bevilja uppehållstillstånd på någon annan laglig grund, t.ex. uppehållstillstånd som grundar sig på synnerligen ömmande omständigheter (5 kap. 6 § utlänningslagen). I bedömningen av om det föreligger synnerligen ömmande

omständigheter ska hänsyn bland annat tas till individens situation i hemlandet. Begreppet klimatflykting saknar en juridisk definition och omfattas inte heller av 1951-års flyktingkonvention. Vidare har EU inte formellt erkänt klimatflyktingar. Mot bakgrund av att det i dagsläget saknas juridisk reglering för enbart klimatflyktingar, är det svårt att följa och utvärdera migrationsmönster direkt kopplade till denna parameter på detalj- och individnivå.

Med förordningen följer ökad administration. Sannolikt kan dock större delen av administrationen ske i befintliga interna processer såsom vid framtagandet av omvärldsanalyser och inom ramen för befintliga säkerhets- och beredskapsprocesser. Det kan dock inte uteslutas att det kan komma att krävas extra resurser i det interna regionala samverkansbehovet med länsstyrelserna. Vidare kan anpassningar krävas utifrån olika beredskapsperspektiv, vilket kan leda till ökade kostnader om åtgärder behöver vidtas. Myndigheten kan behöva ta höjd för detta i kommande planeringsarbete.

Om Migrationsverket skulle omfattas av förordningen är det viktigt att identifiera i vilken grad myndighetens ansvarsområde påverkas av klimatförändringarna, och behoven av klimatanpassning, för att bättre kunna göra en mer djuplodad konsekvensanalys. Begreppet ansvarsområde behöver därför tydliggöras ytterligare.

Migrationsverket noterar att de flesta aktörer myndigheten samarbetar med redan omfattas, eller föreslås omfattas, av förordningen, men att Tullverket inte föreslås omfattas. Tullverket torde dock vara utsatt för klimatpåverkan utifrån att den har en gräns- och hamnnära lokalisering.

Positiva aspekter

Utifrån dagens kunskaper kommer sannolikt fler människor behöva flytta på grund av ett förändrat klimat. Det ställer krav på Migrationsverkets flexibilitet och anpassningsförmåga utifrån rådande situation. Med förordningen följer bland annat krav om klimat- och sårbarhetsanalys, upprättade mål utifrån analysen samt tillhörande handlingsplaner. Ett klimatanpassningsarbete som skulle stärka myndigheten internt.

Klimatanpassningsarbetet kan även stärka Migrationsverkets beredskapsförmåga genom att arbetet integreras i befintliga säkerhets- och beredskapsprocesser. Ansvar och avgränsningar behöver dock tydliggöras samt nödvändiga resurser och kompetenser säkerställas. Det är även viktigt att krav avgränsas till sådana risker och åtgärder som myndigheten har rådighet över och som kan bidra till stärkt beredskap och robusthet.

Sara Åhman
Direktör
Nationella operativa avdelningen